

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Speciální školy, Varnsdorf, T.G. Masaryka 1804

T. G. Masaryka 1804, 407 47 Varnsdorf

Identifikátor školy: 600 023 273

Termín konání orientační inspekce: 2. a 9.-11. dubna 2001

Čj.	064 23/01-5022
Signatura	of7zu222

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Tato příspěvková organizace byla zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení na základě Rozhodnutí MŠMT, které bylo vydáno dne 22. ledna 1999 pod č.j. 35 706/98-21 s platností od 1. září 1998 pod názvem Speciální školy, Varnsdorf, T. G. Masaryka 1804. Právní subjekt sdružuje zvláštní a pomocnou školu, školní družinu, základní a mateřskou školu při nemocnici. Škola má jedno odloučené pracoviště v Rumburku, ul. U nemocnice 1298/6, kde je umístěna základní a mateřská škola při nemocnici. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol v současnosti neodpovídá skutečnosti, neboť v tomto dokumentu je uvedena jiná adresa sídla odloučeného pracoviště. Škola již v prosinci 1999 podala žádost o změnu v zařazení do sítě, ale zatím nebyla změna provedena.

V době konání orientační inspekce se ve dvou třídách pomocné školy vzdělávalo 10 žáků (kapacita 15 žáků), osm tříd zvláštní školy navštěvuje 65 žáků (kapacita je 90 žáků) a základní a mateřskou školu při nemocnici navštěvuje celkem 20 žáků (kapacita je využita na 100 %). Rada školy zde nevznikla, ale ve škole pracuje Sdružení rodičů. Škola nevzdělává žádné cizince. Věkový průměr stabilizovaného pedagogického sboru je 46 let.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Společné poznatky, vztahující se k jednotlivým sledovaným jevům jsou popsány a zhodnoceny souhrnně. V průběhu orientační inspekce byla zaměřena pozornost zejména na kvalitu výuky v českém jazyce, matematice, pracovním vyučování – jako stěžejní výchově ve speciální škole a v dalších předmětech výchovného charakteru (hudební, výtvarná a řečová výchova).

Výuka sledovaných předmětů probíhá podle schválených učebních dokumentů pro žáky pomocné a zvláštní školy. Ředitel školy využil možnosti dané vzdělávacími programy a upravil učební plány v obou typech speciálních škol. V pomocné škole snížil o dvě hodiny dotaci předmětů výchovného charakteru a o tyto pak posílil naukové předměty, totéž učinil v 9. ročníku zvláštní školy. Členění učiva ve sledovaných předmětech odpovídá učebním osnovám a nedochází k obsahové duplicitě, zároveň je mezi jednotlivými ročníky zajištěna návaznost předmětu. Škola žákům nenabízí nepovinné předměty ani kroužky, ve kterých by si mohli rozšířit znalosti nebo zájmy.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících není v souladu s právními předpisy, neboť z celkového počtu vyučujících nemá požadované vzdělání 86,6 % (z 15 pedagogů jsou 2 odborně a pedagogicky způsobilí).

Škola disponuje dostatkem vhodných výukových prostor, které vyhovují psychohygienickým zásadám. Učebny jsou však velmi rozdílně vybaveny. Zatímco třídy pomocné školy a prvního stupně zvláštní školy (ZvŠ) jsou vhodně a účelně vybaveny zejména novým žákovským nábytkem a dostatečným množstvím úložných prostorů, ve třídách druhého a třetího stupně ZvŠ chybí dostatek skříněk a takového nábytku, kam by mohli vyučující umístit názorný a další výukový materiál. Totéž platí i o vybavenosti a estetičnosti jednotlivých učeben. Ve třídách pomocné školy a prvního stupně ZvŠ je učební prostředí podnětné a estetické, vyučující mají k dispozici a využívají názorné a kompenzační pomůcky, výzdobu tvoří tabulární pomůcky a žákovské výtvarné a rukodělné práce. Na druhém a třetím stupni ZvŠ pak dochází ke snižování úrovně výukových prostor jednak z hlediska estetičnosti, ale i vybavenosti potřebnými pomůckami pro výuku. Žáci i učitelé pracují s učebnicemi a pracovními sešity, které mají schvalovací doložku, škola nedisponuje výpočetní technikou pro vzdělávací účely žáků.

Třída pomocné školy a první stupeň zvláštní školy

V průběhu orientační inspekce se uskutečnilo celkem 11 hospitací, pozornost byla zaměřena na kvalitu vzdělávání v českém jazyce a výchovách – řečové, hudební, výtvarné a pracovním vyučováním.

Plánování a příprava výuky je velmi dobrá. Časová dotace sledovaných předmětů odpovídá schváleným učebním plánům, zároveň členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami. Vyučující vytvořili a pracují podle časových a tematických plánů pro jednotlivé předměty. Plány korespondují s učebními osnovami a jsou průběžně plněny.

Personální podmínky výuku sledovaných předmětů jsou pouze vyhovující, protože výuku zajišťují v 90,9 % učitelky bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti. Všechny ale mají pedagogické vzdělání, neboť se jedná o bývalé učitelky mateřské školy nebo vychovatelky. Nezpůsobilost pracovníků ovlivňovala kvalitu výuky zejména v oblasti organizace výuky, uplatňování metod a forem práce a v dodržování metodiky výuky českého jazyka. Materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Vyučující využívají zejména dobře připravených tabulí, obrázků a vlastnoručně vyrobených pomůcek (kartiček). Ve výuce absentovalo využití audiovizuální techniky a akustických kompenzačních pomůcek (např. v rámci řečové výchovy).

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku a výukovým cílům. Organizační pokyny byly srozumitelné a přiměřené věku a zejména mentálním možnostem žáků. Výuka téměř všech sledovaných hodin byla vedena frontálně bez větší diferenciaci dle schopností jednotlivých žáků. Vyvození nového učiva vždy navazovalo na předcházející znalosti a tempo výuky bylo podřízeno momentálním možnostem žáků. Učitelky vnímaly unavitelnost žáků a do hodin vřazovaly v nejrůznějších formách oddechové činnosti. Velmi kladně lze hodnotit využití mezipředmětových vztahů, zejména s prvoukou, přírodovědou, ale i matematikou, kdy žáci měli dostatečný prostor pro uplatnění svých zatím získaných životních zkušeností. Při řešení úkolů v rámci samostatných prací byla žákům ze strany učitelů poskytována intenzivní individuální pomoc a to nejen v předmětech výchovného zaměření. Nedostatky metodického charakteru byly zaznamenány v některých hodinách českého jazyka, kdy v rámci psaní není v potřebné míře využíváno uvolňovacích cviků, žáci mají špatný úchop psacího náčiní a nejsou důsledně vedeni ke správnému sezení. Při čtení pak uplatňují nesprávnou techniku, tzv. „dvojí čtení“. Z psychohygienického hlediska není vhodné uspořádání žakovského nábytku ve dvou učebnách, protože při psaní dopadá denní světlo z pravé strany a někteří žáci zároveň sedí zády k tabuli. V předmětech výchovného charakteru byla vždy dodržována metodika a bezpečnost práce. Negativním jevem, který prostupoval téměř všemi hodinami řečové výchovy a mluvnice, je zjištění, kdy vyučující nevytvářejí nutný prostor pro formulaci odpovědí žáků a často přebírají jejich mluvní kompetence. Učivo bylo interpretováno věcně správně, učitelky byly pro žáky mluvním vzorem, neboť vždy mluvily zřetelně a spisovně.

Základním stavebním kamenem všech sledovaných hodin byla velmi dobrá a v některých hodinách vynikající motivace a hodnocení. Učitelky kladou důraz na vytvoření zájmu o činnost. Vstupní motivace (rozhovorem), průběžná motivace a v rámci pracovního vyučování pak ukázky hotových výrobků vytvářely vhodné podmínky pro vlastní výkony žáků. Při hodnocení byly vždy respektovány individuální možnosti žáků, zároveň byla oceňována snaha i sebemenší pokrok. V závěrečné části téměř všech sledovaných hodin byl dostatečný prostor pro zhodnocení celé hodiny i práce jednotlivých žáků. Toto hodnocení bylo převážně pozitivní a nebylo hledáním chyb a nedostatků. Žáci nejsou vedeni k sebehodnocení.

Velmi dobrá interakce a komunikace je založena na respektování osobnosti žáka. Učitelé pozitivně ovlivňují psychosociální podmínky výuky. Vedou žáky k vzájemně dobrým vztahům, vytvářejí pohodové prostředí pro vzájemnou ohleduplnost a přátelství. Všechny

učitelky mají vysokou empatii směrem k žákům. V rámci komunikačních prostředků využívají pedagogové verbální (především), ale i neverbální složky komunikace. Projevy nežádoucího chování žáků nebyly v průběhu inspekce zaznamenány.

S přihlédnutím zejména k předmětům výchovného charakteru lze celkově kvalitu vzdělávání sledovaných předmětů hodnotit jako velmi dobrou.

Druhý stupeň (4.-6. ročník)

V průběhu orientační inspekce bylo provedeno 8 hospitací zaměřených především na výuku českého jazyka a matematiky (6 hodin) a ve dvou hodinách byla sledována výuka v předmětech estetického zaměření. Zúžený rozsah hospitační činnosti byl dán absencí vyučující v 5. ročníku.

Plánování učiva odpovídá osnovám, kdy vyučující využívají vlastní časové a tematické plány. Kontrolou zápisů v třídních knihách i vlastním sledováním přímé výchovně vzdělávací činnosti bylo zjištěno, že osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny. Příprava vyučujících na výuku byla spíše rutinní, což bylo způsobeno i tím, že ve třídách byla v době inspekční návštěvy vysoká absence a výuka spočívala v opakování učiva.

Personální podmínky jsou pouze vyhovující, neboť ze čtyř vyučujících, u nichž byla výuka sledována, je pouze jedna odborně a pedagogicky způsobilá. Materiální podmínky výuky lze také hodnotit jako průměrné. Výuka sice probíhá v prostorných a světelně dobře zajištěných učebnách, avšak mimo sporé výzdoby z výtvarných prací žáků a několika map nebyl ve dvou třídách (4. a 6.) žádný jiný názorný materiál, citelně ve třídách chyběla zásoba mluvnických tabelárních pomůcek, číselných řad a dalších pomůcek (názorných a kompenzačních) pro výuku mentálně postižených žáků. V hudební výchově byly žáky využity jen zpěvníky. Inspekce zhlédla i hodiny, které byly vedeny pouze systémem učebnice-sešit (bez využití tabule). S názorným materiálem pracovala velmi dobře vyučující ve spojené třídě (1. a 4. ročník). Psychohygienické podmínky výuky hodnotí ČŠI jako průměrné. Žáci pracovali převážně ve stereotypním rytmu, s postupujícím časem u nich stoupala únava a rostlo nespolupracující chování, které se občas projevovalo jako rušivé. V hodinách chyběly (s výjimkou hudební a výtvarné výchovy) uvolňovací chvíle, žáci nebyli vedeni k správným zásadám při sezení, čtení a psaní.

Jak bylo výše poznamenáno, všechny sledované hodiny (včetně hudební výchovy) měly opakovací charakter. K tomu pak byly uzpůsobené zvolené formy a metody práce, které se od sebe lišily podle zkušenosti a kreativity vyučujících. Pestřejší formy práce byly zaznamenány v hodinách českého jazyka a matematiky v 6. ročníku a velmi dobré využití připravené tabule ve spojené třídě. V těchto hodinách byla patrná individuální pomoc žákům, diferencovaná práce podle žákovských schopností, velmi pozitivním jevem bylo respektování osobnosti žáka, jeho povahových vlastností při plnění úkolů i řešení konfliktních situací. Nikdy nebylo opomenuto výchovné využití učiva, které bylo umocňováno i tím, že učitelé využívali životních zkušeností žáků, především při vysvětlování nových pojmů. Zde je nutno poznamenat, že většinou převládal verbální názor, i když se nabízely i jiné možnosti. Obecně lze konstatovat, že v hodinách byl vyučující dominantní postavou a žáci pouze plnili jeho pokyny. V průběhu čtení a matematiky se objevovaly i metodické chyby (nácik četby obtížných slov a spojení, vyvozování tvrdých souhlásek, nejednotný postup při odčítání apod.). Na druhé straně byla patrná dobrá práce s chybou a pedagogicky vhodná reakce vyučujících na žakovo selhání.

Motivace ve sledovaných hodinách měla především vnější podobu. Vyučující zpravidla na začátku oznámil cíl hodiny, avšak na konci chybělo její ukončení a zhodnocení. V průběhu hodin byli žáci hodnoceni učitelkami zejména slovně s pochvalou za výkon. Žáci nejsou vedeni k sebehodnocení či hodnocení výkonu spolužáků. Kontrolou žákovských knížek

a informačních notýsků bylo zjištěno, že zákonní zástupci žáků nemají dostatek informací o práci svých dětí ve škole (nedostatečná frekvence známek např. v hudební výchově). Motivaci žáků k práci a jejich hodnocení lze celkově označit jako velmi dobré.

Vyučující se snažili navodit ve třídě vstřícnou atmosféru a předcházet konfliktním situacím, což se jim vždy nedařilo s plným úspěchem, neboť někteří žáci měli sklon vyučujícího provokovat. To způsobovalo retardaci ve vývoji hodin. I v takových zátěžových okamžicích hodin se vyučující nesnížili k nepedagogickému jednání, byli trpěliví a v jednom případě emočního selhání žáka prokázala vyučující, že je velmi dobře na takové okamžiky připravena. Vzájemná komunikace v interakci učitel – žák byla tedy velmi dobrá.

Kvalitu vzdělávání na druhém stupni lze celkově hodnotit jako průměrnou.

Třetí stupeň (7.-9. ročník)

Na třetím stupni se uskutečnilo celkem devět hospitací, přičemž pozornost byla věnována zejména kvalitě vzdělávání v matematice, českém jazyce, chemii, přírodopisu a ve výchovách.

Plánování a příprava výuky je na velmi dobré úrovni. Vyučující mají v souladu s učebními osnovami zpracovány tematické plány, dle zápisů v třídních knihách, ale i z hospitační činnosti, ČŠI konstatuje, že učební osnovy jsou plněny. Příprava na výuku je ze strany pedagogů zodpovědná.

Personální podmínky jsou pouze vyhovující. Z pěti sledovaných vyučujících jsou jen dva odborně a pedagogicky způsobilí (jeden z nich je statutární zástupce ředitele). S absencí speciálně pedagogické průpravy se velmi dobře vypořádala jen jedna z učitelek, která tento handicap dokázala eliminovat svými osobnostními předpoklady, délkou praxe i pracovním nasazením.

Materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou velmi dobré. Prostorné, světelně i tepelně dobře zajištěné učebny jsou čisté a většinou mají dobrou estetickou úroveň. V přiměřené míře je pro výzdobu tříd využito žakovských prací. Vynikající jsou podmínky pro pracovní vyučování (díleenské práce). Vybavenost nářadí je na potřebné úrovni, škola je velmi dobře zásobována spotřebním materiálem okresní servisní službou.

Pracovní atmosféra je, až na výjimečné případy, ve vyučování velmi dobrá. V několika případech však učitelky s obtížemi zvládaly značnou nekázeň některých žáků. Vedení školy úzce a celkem úspěšně spolupracuje s rodiči žáků, u kterých se projevuje nepřiměřené jednání a chování. Kladně lze hodnotit fakt, že není překračována délka vyučovacích hodin a přestávky slouží k relaxaci.

Organizaci, formy a metody práce lze celkově hodnotit jako velmi dobré. Rozdílnost ve využívání zejména pestrosti forem a metod práce je však mezi sledovanými vyučujícími značná. To se týká i používání učebních pomůcek. Výuka byla vždy vedena věcně a odborně správně. Ve výuce nebylo využíváno dalších zdrojů informací. Vyučující vytvářeli žákům potřebný prostor pro uplatnění již získaných vědomostí a dovedností, v průběhu výuky pak ponechávali dostatečný čas na formulování odpovědí a na pochopení a procvičení učiva. V rámci samostatných prací učitelé žákům poskytovali individuální pomoc při řešení složitějších úloh.

Motivace a hodnocení žáků je na velmi dobré úrovni, mezi jednotlivými vyučujícími jsou i v této oblasti výrazné rozdíly. Učitelé v dostatečné míře využívají pochval a povzbuzení, stimulace žáků je většinou pozitivní. Kontrolou žakovských knížek však bylo zjištěno, že v ojedinělých případech slouží klasifikace jako trest.

Interakce a komunikace je průměrná. Mimořádně dobrý vztah mezi vyučující a žáky je evidentně v nejvyšších ročnících. Pravidla komunikace žáků s učiteli nejsou často

respektována, žáci při vyučování velmi často vykřikují, výjimkou nejsou případy, kdy s despektem hlasitě komentují činnost učitelky. Negativním zjištěním je používání nespisovného jazyka při vyučování – učiteli i žáky. Verbální komunikativní dovednosti žáků nejsou mimo hodin českého jazyka cíleně rozvíjeny.

Celkově lze kvalitu vzdělávání na třetím stupni hodnotit jako velmi dobrou. Pro některé učitelky je však zatěžujícím faktorem značná nekázeň některých žáků. Vedení školy se snaží v rámci svých možností tento negativní jev řešit, dosud však nepřistoupilo k nejdůležitějšímu relevantnímu kroku - k dostatečně četné kontrole výchovně-vzdělávacího procesu, ke generalizaci zjištěných faktů a k následné metodické pomoci.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování výuky má velmi dobrou úroveň. V žádném ze sledovaných předmětů nebylo zjištěno porušení učebních plánů a osnov. Materiální a psychohygienické podmínky hodnotí celkově ČŠI jako velmi dobré, personální podmínky jsou však pouze vyhovující. Většina sledovaných hodin byla postavena na frontálním způsobu výuky bez větší diferenciaci dle možností žáků. Ve výuce jsou používány platné učebnice a pracovní sešity, zejména na 1. stupni pak vyučující využívají kvalitně připravených tabulí a názorných pomůcek obrazového charakteru. Audiovizuální technika nebyla ve sledovaných hodinách použita. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako průměrné. Oblast motivace a hodnocení stejně jako interakci a komunikaci (i přes dílčí problémy na 3. stupni) hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Ve sledovaných předmětech, zejména ve třídě pomocné školy, prvního a třetího stupně ZvŠ převládají pozitiva, proto lze celkově kvalitu vzdělávání hodnotit jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plánování vychází z Koncepce práce (celoroční plán) na období školního roku 2000-2001. Dokument uvádí v obecné rovině hlavní úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání (s akcentem na výchovu), úkoly v oblasti materiálně technické, organizační a administrativní. Plán vychází z analýzy současného stavu, podmínek a prostředí ve kterém se škola nachází, ale neuvádí časové uspořádání, odpovědnost a kontrolní mechanismus plnění plánu. Další rozpracování celoročního plánu (tj. měsíční či týdenní) škola neprovádí. Prioritním úkolem školy je zvyšovat odbornou a pedagogickou způsobilost učitelů, další rekonstrukce školní budovy, prevence úrazů a užívání návykových látek u žáků školy. Stanovené cíle jsou reálné a při jejich koncipování bylo využito podnětů pracovníků školy.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Žáci pomocné školy se vzdělávají podle Vzdělávacího programu pomocné školy č.j. 24 035/97-22, žáci zvláštní školy pak podle Vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97-22. Ředitel využil možnosti úprav učebního plánu vzhledem k podmínkám školy, ubral po dvou hodinách v předmětech výchovného charakteru (v jedné třídě pomocné školy a v 9. ročníku zvláštní školy) a o tyto pak posílil předměty naukového charakteru bez překročení týdenní dotace hodin. Škola žákům nenabízí žádné nepovinné předměty ani zájmové kroužky.

Kvalitu, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy hodnotí ČŠI jako průměrnou.

Organizování

Uspořádání školy a kompetence pracovníků jsou uvedeny v Organizačním řádu školy. V čele tohoto právního subjektu stojí ředitel speciální školy, spolupracuje se zástupcem ředitele zvláštní školy a dalšími pracovníky tohoto komplexu speciálních škol. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy. Dokumentace upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy je vedena na platných tiskopisech, vykazuje však řadu nedostatků administrativního charakteru, v třídních knihách a výkazech nejsou uvedeny některé základní údaje, dochází ke škrtnutí, přelepování apod. Školní řád je striktní, neuvádí žádná práva, která vyplývají z Úmluvy o právech dítěte.

Kromě pedagogické rady zde nejsou ustanoveny a využívány poradní ani metodické orgány. Vnitřní i vnější informační systém má jasně stanovená pravidla. Zaměstnanci školy získávají ucelené a potřebné informace prostřednictvím konání pedagogických rad, vývěskou ve sborovně školy a další informace mohou získat přímo od vedení – v průběhu každého dne. Žáci jsou informováni od svých pedagogů, zákonní zástupci pak prostřednictvím sdělení v notýscích, žákovských knížkách, na třídních schůzkách (2x ročně) a zejména individuálně, kdykoli přímo ve škole, ale i telefonicky. Spolupráce rodičů se školou je dle vyjádření ředitele na dobré úrovni. Rodiče nemají připomínky zásadního charakteru, ale nepřináší ani náměty pro další zkvalitnění práce školy.

Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům, zároveň je stanovena délka vyučovacích hodin a přestávek.

Žáci školy se pod vedením pedagogů prezentují na veřejnosti, pravidelně se zúčastňují všech sportovních a rukodělných soutěží v rámci okresu, pořádají výtvarné výstavy. Výroční zpráva poskytuje dostatek informací, slouží škole jako jeden ze zdrojů sebehodnocení, neboť kromě toho, že uvádí pozitiva, je i sebekritická a odhaluje určité rezervy, která škola ještě má. Pedagogové však nebyli s výroční zprávou školy seznámeni. Ředitel vydává jednoznačná, adresná a včasná rozhodnutí, která mají všechny potřebné náležitosti. Jedná se zejména o rozhodnutí o diagnostickém pobytu a o vřazení do speciální školy.

Na podněty a připomínky pracovníků ředitel reaguje a využívá je – zejména v oblasti zkvalitnění výuky (nákup a doplnění potřebných pomůcek).

Za nedostatečné považuje ČŠI fakt, že ve škole – vzhledem k vysokému procentu odborně a pedagogicky nezpůsobilých učitelů - není zaveden žádný metodický orgán. Organizační a informační systém školy lze celkově hodnotit jako průměrný.

Vedení a motivování pracovníků

Řízení školy je založeno na demokratických zásadách. Pedagogové mají možnost organizovat školní akce, prostřednictvím pedagogických rad a osobní konzultací nejčastěji podávají návrhy na dovybavení kabinetních sbírek a nákupů dalších potřebných pomůcek. Vedení školy tyto návrhy většinou (dle finančních možností) akceptuje.

Pro pozitivní vývoj školy je využívána především odbornost pedagogů, při přidělování předmětů respektuje vedení školy dále zájmy a také osobní přání učitelů, umožňuje pracovníkům uplatnit dobré nápady a jedinečné schopnosti. Pedagogové však nejsou dostatečně motivováni (o čemž svědčí i to, že nikdo nepracuje s žáky v době mimo vyučování – např. v kroužku). Vedení školy nemá vypracován konkrétní systém morálního a hmotného stimulování pracovníků. Ředitel školy stanovuje hodnotící kritéria podle vlastního uvážení, a dle jeho vyjádření je někdy hodnocení subjektivní záležitostí. Pravidelné hodnocení pracovníků zde není zavedeno. Poslední změna při stanovení nenárokových složek platu, osobního ohodnocení, byla provedena v březnu roku 2000.

Ve škole v současné době nejsou začínající pedagogové. Odborně a pedagogicky

nezpůsobilým učitelům je poskytována víceméně kolegiální pomoc, kdy si učitelé ve sborovně předávají vlastní zkušenosti. Vzhledem k tomu, že ve škole není ustanoven ani žádný metodický orgán, chybí řízené předávání zkušeností a poznatků mezi jednotlivými vyučujícími i možnost systematického vedení učitelů v oblasti zvyšování kvality výchovně vzdělávací činnosti.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků vykazuje citelně slabá místa, zejména v oblasti metodického vedení a stimulování pracovníků, proto tuto část hodnotí ČŠI jako pouze vyhovující.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly je formálně a v obecné poloze stanoven v Neveřejném plánu kontrol a hospitačí ve školním roce 2000-2001. Tento dokument uvádí po čtvrtletích kontroly vedení povinné a žákovské dokumentace, současně je zde uveden obecně plán hospitačí. Další vnitřní kontroly plán neuvádí. Kontrolu výchovně vzdělávacího procesu provádí pouze ředitel školy. Zástupce ředitele nedostal pověření ředitele k provádění těchto kontrol, přestože organizační řád školy, který je v platnosti od 1. ledna 1998, uvádí i pro zástupce kompetence v oblasti kontrol výchovně vzdělávacího procesu. Systém a kvalita hospitační činnosti není na potřebné úrovni. Ředitel školy v tomto školním roce provedl tři hospitače přímého sledování výchovně vzdělávacího procesu, což vzhledem k vysokému procentu odborně a pedagogicky nezpůsobilých učitelů neumožňuje získat dostatek objektivních a potřebných informací o kvalitě vzdělávání a pedagogické úrovni vyučujících. Hospitační činnosti se, dle vlastního vyjádření, nemohl ředitel věnovat ze zdravotních důvodů. Informace o výsledcích vzdělávání získával z kontrol žákovských sešitů a ze zadávání prověrek čtení. Záznamy z provedených hospitačí jsou vedeny, datovány a podepsány hospitovaným pedagogem. Neobsahují závěry ani doporučení.

Kontroly provozu školy a hospodaření provádí ředitel pravidelně ve spolupráci se školníkem a hospodářkou školy. Z provozních kontrol nejsou vedeny žádné zápisy. Pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků nejsou využívány evaluační nástroje.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnotí ČŠI kontrolní mechanismy jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Při plánování výuky bylo využito úprav učebního plánu. Tyto úpravy odpovídají podmínkám školy a zároveň vyhovují potřebám žáků. Z hlediska dlouhodobého rozvoje školy chybí koncepce. V obecné rovině vypracovaný celoroční plán není dále konkretizován, případně průběžně aktualizován. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům, organizace řízení vykazuje slabá místa, zejména v oblasti metodického vedení a motivování pracovníků a v oblasti kontrol výchovně vzdělávacího procesu, kdy chybí efektivní rozdělení kompetencí ve vedení školy.

Na základě zjištěných skutečností hodnotí ČŠI kvalitu řízení jako pouze vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT čj. 35 706/98-21, o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 1998,
- koncepce práce- celoroční plán školy pro školní rok 2000-2001,
- neveřejný plán kontrol a hospitací ve školním roce 2000-2001,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000,
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy navštívených tříd,
- odborná vyšetření žáků sledovaných tříd, opravňující k vřazení do speciální školy,
- rozvrhy vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících, vnitřní řád školy,
- personální dokumentace všech pedagogů zvláštní a pomocné školy,
- písemná rozhodnutí vydaná ředitelem školy,
- žákovská dokumentace – informativní notýsky, žákovské knížky, školní a pracovní sešity sledovaných předmětů.

ZÁVĚR

Na základě dílčích zjištění lze konstatovat, že škola plní své základní poslání. Avšak nenabízí žákům, kteří se rekrutují převážně ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, žádné další možnosti pro uplatnění a rozšíření zájmů, vědomostí a dovedností v době mimo vyučování, a tím, že škola nenabízí nepovinné předměty ani v době vyučování.

V oblasti hodnocení kvality vzdělávání ČŠI konstatuje, že učební plány a osnovy jsou plněny.

Materiálně-technické vybavení školy je velmi dobré a umožňuje ve sledovaných předmětech plynule plnit stanovené vzdělávací programy. Celkově slabým místem, pouze vyhovující, je personální zajištění výuky. Toto zjištění se pak odráží zejména v používání metod a forem práce ve výuce. Psychohygienické podmínky jsou, až na ojedinělé případy, dodržovány a lze je celkově hodnotit jako velmi dobré. Motivace a hodnocení je vynikající ve třídě pomocné školy a na prvním stupni ZvŠ. Ze strany vyučujících na 2. a 3. stupni pak není této složce vyučování již věnována náležitá pozornost, což se odráží i ve frekvenci klasifikace některých předmětů. Celkově velmi dobrou úroveň má interakce a komunikace, přestože na 3. stupni nejsou vždy plně respektována dohodnutá pravidla.

Na základě hodnocení jednotlivých jevů kvality řízení lze konstatovat, že ředitel respektuje platné právní normy. Z hlediska perspektiv však chybí škole ucelená koncepce. Organizování je průměrné, neboť vedení školy se systematicky nezabývá metodickou pomocí odborně a pedagogicky nezpůsobilým pedagogům, chybí např. metodické orgány. Kompetence, které vyplývají z organizačního řádu nejsou naplňovány u statutárního zástupce ředitele školy. Z toho vyplývá i nedostatečná kontrolní a hospitační činnost. Četnost hospitační činnosti neumožňuje získat řediteli objektivní dostatek informací o kvalitě vzdělávání, ale i o pedagogickém růstu (stagnaci) pedagogů. Pouze vyhovující je vedení a motivování pracovníků. Škola nemá vypracován konkrétní systém morálního a hmotného stimulování pracovníků, zároveň není zavedeno pravidelné hodnocení pedagogů.

Ředitel školy v potřebné míře nezareagoval na některé nedostatky, které byly zjištěny v rámci orientační inspekce (prosinec 1998), která byla zaměřena pouze na řízení školy. Nedostatky přetrvávají zejména v oblasti kontrolních mechanismů a organizování.

V průběhu orientační inspekce nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu. Finanční prostředky jsou využívány ve prospěch žáků, zejména na nákup potřebných učebních pomůcek.

Celkově lze školu ve sledovaných oblastech, především s přihlédnutím na kvalitu vzdělávání, hodnotit jako průměrnou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová	v.r.
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bečvář	v.r.
	PaedDr. Pavel Bártík	v.r.

V Mostě dne 27. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. 5. 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Oldřich Voženílek	v.r.

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Okresní úřad, referát školství, Děčín	2001-05-22	064 39/01-5022
Zřizovatel: dtto	dtto	dtto

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
----	-----	připomínky nebyly podány